

EUSKARAZKO IRAKASKUNTZA JOMUGAN AMA ESKOLETAN

Herritarren eta hautetsien presioak eragina izan du

Uztailen, Hiriburuko Baste Quieta eskola publikoan euskara hutsezko esperimentazioa abiatzea errefusatu zuen Bordeleko errektoretzak, eta horrek murgiltze ereduaren etorkizuna kolokan jarri zuen. Ordutik geroztik, herritarrek, hautetsiek eta euskalgintzak protesta ugari egin dute euskarazko irakaskuntza onar dadin Baste Quieta ikastetxean, baita ondorengo eskarietan ere. Urriaren 15ean, Bordeleko Akademia errektoreak iragarri du Baste Quieta ikastetxeko esperimentazioa onartuko dutela eta ondorengoak ez dituztela oztopatuko.

 MALEN ALDALUR AZPILLAGA KEPA ETCHANDY

Urriaren 15eko arratsaldean pozik ziren eskola publikoan euskarazko irakaskuntza defendatu duten eragileak. Euskararen Erakunde Publikoaren (EEP) biltzar nagusian eman zuen albistea Bordeleko Akademiako errektoreak. Baste Quieta ikastetxeko 3 eta 5 urte arteko haurrek euskarazko murgiltze ereduari aritzeko aukera izango dute. Noiz hasiko diren ez dute erabaki oraindik. Alabaina, errektoreak adierazi zuen esperimentazioa nola ezarri, baldintzak aztertu behar zirela. EEPko lehendakari den Antton Kurutzarrik iragarri zuen Frantziako Hezkuntzarekin hitzartu dutela 2020 eta 2021 urteetako murgiltze esperimentazio eskari guztiak aztertuko zituztela.

Kurutzarriren ustez, Frantziako Gobernuaren jarrera aldaketaren arrazoi nagusia batera aritzea izan da, erakunde eta kolore askotako hautetsiak eta herritarrak batera jardutea.

Azken protesta jendetsua urriaren 10ekoa izan zen, Baionako kaleetan egindako giza katea. Aldarri berberak beste kale batzuk ere hartu zituzten eta protestak izan ziren Britainian, Alsazian, Korsikan, Flandrian, Arpitania, Katalunian eta Okzitania. Urriaren 15eko berri ona jaso baino lehen, hala adierazi zion ARGIA-ri Ikas-Bi elkarteak Céline Etxebarnek:

“Guretzat saretzeak oso garrantzitsuak dira, justuki Korsikan ere ari dira murgiltze sistema jarri nahian, eta badakigu Britainian ere nahiko luketela”. Dena den, egoerak oso ezberdinak direla argitu du.

HEMERETZI ESKOLATAN MURGILTZE EREDUA

Frantziako ikastetxe publikoetan legez debekatuta dago euskara hutsean irakastea, aldiz, eskola publiko elebidunak martxan dira 1983az geroztik. Gaur egun 100 ikastetxe inguru daude eredu horretan, ikastetxe guztien erdia edo. Dena den, duela hamabi urtetatik hainbat eskolatan euskara hutsean ikasteko ate bat zabandu da: euskarazko murgiltze eredu. Guraso elebidunen elkarteak dira Ikas-Bi eta Biga Bai, eta murgiltze eredu horren defentsan ari dira, beste hainbat mugimendurekin batera: “Onura handiak ikusten dizkiogu murgiltze esperimentazioari”. Hala azaldu du Biga Bai elkarteak Marie-Andrée Ouretek. Bat dator horretan Etxebarnek: “Konturatu ginen eredu elebidunean euskaraz mintzatzen hasia asko kostatzen zitzaizela, eta ama eskoletan euskarazko murgiltze ereduak hori errazten du”.

Baina zer da murgiltze eredu? Murgiltze esperimentazioak 2008an abiatu zituzten. Garai horretan, Frantziako Go-

bernuak lege bat atera zuen esperimentazio moduan, denbora batez klaseak beste hizkuntza batean ematea ahalbidetuz. Lege hori baliatuz, euskarazko murgiltze eredu abiatu zuten Donibane Garazin eta Azkainen, 3 eta 5 urte bitarteko haurrekin. Etxebarnek azaldu duenez, murgiltze eredu inplementatu ahal izateko hezkuntza komunitate guztiaren onespina beharrezkoa da: “Denen adostasuna behar da, talde pedagogikoarena, gurasoena, irakasleena, herriko etxearena...”. Horrez gain, “akademiak eta inspektzioak” ere baimena eman behar dutela gaineratu du: “Lan handia eskatzen du, bereziki guraso elkarteena”. Lan horren emaitza da une honetan hemeretzi ikastetxetan euskarazko murgiltze eredu izatea. Uztailen berriz, atzera bota zuten eredu hori legez kontrakoa dela argudiatuta.

Baina zergatik? Alde batetik, 2019an lege bat atera zuten ama eskolak derrigorrezko egiten dituen, orain arte 6 urtera arte ez zen derrigorrezkoa eskolaratzea. Bestetik, frantses konstituzioaren arabera, “derrigorrezko hezkuntzan” beharrezkoa da frantsesa bermatzea. “Legezko arrazoi bat eman dute, baina zuzena ez dena”, hala azaldu du Ouretek. Izan ere, legezkoa zen eredu bati jarraiki ari zuten orain arte murgiltze eredu eta

Irakaskuntza publikoan, 3 eta 5 urte arteko haurrak, hemeretzi eskolatan euskarazko murgiltze ereduan ari dira. Uztailean hogeigarrenari ezetz esan zion Frantziako Hezkuntza Ministerioak. Urriaren 15ean iragarri zuten murgiltze esperimendua onartuko zutela.

errefusari asmo politikoak ikusi dizkio- te Etxebarnek eta Ouretek. Hala ere, ez ditu ezustean harrapatu Hiriburuko Bas- te Quieta eskola publikoari emandako eze- zkoak: “Irisarriko eta Ainhoako esko- lak izan dira murgiltze eredura gehitzen azkenak, eta hauei ere lehenengo eze- zkoa eman zieten, baina borroka luzearen os- tean lortu zuten murgiltze eredua ezar- tzea, beraz, aitzin keinu batzuk baziren”.

Murgiltze ereduarekin oso pozik dau- de irakasle eta gurasoak, izan ere, onura handiak ikusten dizkiote. “Ikasleen maila neurtzeko galdeketak egin dizkiete ira- kaskuntza osoan, eta emaitzak hobeak izan dira oro har murgiltze ereduan eta eredu elebidunean ari direnen artean. Frantses hizkuntzaren azterketan ere emaitza hobeak lortu dituzte bi eredu horietako haurrek”. Ouretek hiru haur ditu eta azkena murgiltze ereduan aritu da:

“Zinez diferentzia ikusi dut, anitz lagun- tzen du eta biziki fite ari dira lehen urte- tik. Ikusten da euskararekin aiseago mol- datzen direla murgiltze ereduan”. Izan ere, eredu elebidunean klaseen erdiak euskaraz eginagatik, jolas ordua, jangela eta gainerako ordu libreetan frantsesez aritzen direla nabarmendu dute: “Murgil- tze ereduan irakasle bakarra izaten dute eta harekin uneoro egiten dute euskaraz”.

IRAKASLE EUSKALDUNEN FALTA

Murgiltze eredu horrek beste behar ba- tzuk ere sortu dituelakoan daude, tar- tean, irakasle euskaldunen beharra. Azken urteetan irakasle eskasia handia zegoela diote biek, eta oztopo handia zela euskal irakaskuntzan aurrerapau- soak egiteko. Alabaina, eta Euskararen Erakunde Publikoaren lanaren bitartez, euskaraz irakatsiko duten irakasleen for-

makuntza bultzatu da azken urteetan eta horren fruituak noiz ikusiko zain zeuden. Esperotako fruitu horiek, aldiz, ez dira iritsi. Hamabost irakasle euskaldunek lortu dute irakasle postua, eta horietatik hamaika frantses irakaskuntzara bidali dituzte: “Erabaki dute ez dela euskaraz irakasteko irakasle gehiago behar, bai or- dea frantses irakasleak”. Hala azaldu du Ouretek, eta gaineratu du euskarazko ge- letan 30 haur inguru daudela eta hori ez dela ikasteko modu egokia. Gainera, mur- giltze ereduan dauden ikastetxe batzuek, euskarazko irakasle falta dela-eta, mur- giltze eredua bi urtez soilik egiten dutela dio, eta hiru urtera pasatzeko nahia era- kutsi arren, irakaslerik ez dietela eskaini salatu du. Bat dator horretan Etxebarne: “Euskarazko irakasleak ordezkatzeko ere zailtasun handiak daude, eta frantses ira- kasleak ordezkatzeko dituzte”. ●

BABESLETZA:

Lezoko
Unibertsitateko
Udala

Eskaini euskara
lehen hitza euskaraz!

ARGIA 1919 · 2020